

PUNKT

7

ORZECZENIA

O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

**NIEZBĘDNIK
RODZICA I OPIEKUNA**

Niniejszy niezbędnik powstał z myślą o Rodzicach i Opiekunach niesamodzielných dzieci z niepełnosprawnością, którzy zaczynają swoją drogę do uzyskania orzeczenia o niepełnosprawności dla swojego dziecka. Niezbędnik zawiera ważne/ istotne informacje o tym jak przygotować się i zmaksymalizować szanse na uzyskanie orzeczenia o niepełnosprawności z odpowiednimi zaleceniami.

Powstanie tego niezbędnika było możliwe dzięki Darczyńcom Fundacji JiM. Serdecznie dziękujemy za Waszą hojność.

CO ZNAJDZIESZ W NIEZBĘDNIKU?

CHECKLISTA NA POCZĄTEK

7 KROKÓW DO PUNKTU 7

BRAK PUNKTU 7: ODWOŁANIE OD ORZECZENIA

**INFORMACJA DO WRĘCZENIA PODCZAS
POSIEDZENIA ZESPOŁU ORZEKAJĄCEGO**

PO CO STARAĆ SIĘ O ORZECZENIE O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI?

Orzeczenie o niepełnosprawności to oficjalny dokument, który potwierdza niepełnosprawność dziecka. Posiadanie orzeczenia uprawnia m.in. do:

- możliwości pobierania świadczeń pomocy społecznej, takich jak **świadczenie pielęgnacyjne, czy specjalny zasiłek opiekuńczy,**
- korzystania z **dofinansowań** ze źródeł **Państwowego Funduszu Osób Niepełnosprawnych**, m.in. do **turnusów rehabilitacyjnych, czy adaptacji mieszkania do potrzeb niepełnosprawnego dziecka,**
- korzystanie z **dofinansowań zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, ortopedycznego i środków pomocniczych,**
- korzystania ze **zniżek w środkach komunikacji,** instytucjach kultury, itp.,
- korzystania ze **specjalistycznych usług opiekuńczych.**

KIM JEST DZIECKO NIEPEŁNOSPRAWNE WEDŁUG PRAWA?

Zgodnie z § 1 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 lutego 2002 r. w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia, **dzieckiem niepełnosprawnym jest dziecko, u którego:**

1. przewidywany okres trwania pogorszonego stanu zdrowia przekracza 12 miesięcy i wynika ze stanu wymienionego w rozporządzeniu

oraz u którego:

2. występuje niezdolność do samoobsługi, samodzielnego poruszania się, komunikowania z otoczeniem, co powoduje konieczność zapewnienia stałej opieki lub pomocy, w sposób przewyższający zakres opieki nad rówieśnikiem z niepogorszonym stanem zdrowia

albo

3. występuje potrzeba systematycznych i częstych zabiegów leczniczych i rehabilitacyjnych w domu i poza domem w celu poprawy funkcjonowania dziecka.

JAK WYGLĄDA DROGA PO PUNKTU 7?

1. **Sprawdź, który Powiatowy lub Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności jest położony najbliżej Twojego miejsca zamieszkania** – tam będziesz składać dokumenty, stawiać się na spotkania i dowiadywać się o postępowaniu dot. orzekania.
2. **Skompletuj odpowiednie dokumenty:**
 - wniosek o wydanie orzeczenia** o niepełnosprawności (do pobrania na stronie Powiatowego lub Miejskiego Zespołu lub bezpośrednio w siedzibie Zespołu)
 - zaświadczenie od lekarza** prowadzącego dziecko, zawierające opis stanu zdrowia dziecka, wydane specjalnie dla potrzeb orzekania o niepełnosprawności nie wcześniej niż na 30 dni przed dniem złożenia wniosku. Ważne aby zwrócić uwagę, czy na pewno lekarz zaznaczył, że dziecko wymaga stałej opieki!
 - kopie dodatkowej dokumentacji medycznej** dziecka: aktualne wyniki badań, wyniki konsultacji medycznych, wypisy ze szpitali, lista leków i ich dawkowanie (jeżeli jakieś dziecko przyjmuje),
 - kopie dokumentów z przedszkola lub szkoły** opisujące funkcjonowanie dziecka,
 - kopie dodatkowych opinii:** psychologów, lekarzy, terapeutów, którzy pracują z dzieckiem i mogą opisać jego funkcjonowanie, trudności i bariery – orzecznictwo niepełnosprawności uwzględnia zarówno fizyczne, psychiczne i społeczne aspekty funkcjonowania człowieka,
 - dokumenty dotyczące tożsamości dziecka:** akt urodzenia, dokument potwierdzający tożsamość jak np. legitymacja szkolna, czy paszport,

Kopie dokumentów powinny być **potwierdzone za zgodność z oryginałem** przez lekarza, dyrektora placówki, lub osobę, która sporządziła dokument! Jeżeli osobiście bierzesz udział w posiedzeniu Zespołu, to **weź ze sobą oryginały dokumentów do wglądu** Członków Zespołu.

3. **Wszystkie dokumenty złóż/prześlij do Zespołu** Miejskiego/Powiatowego. Jeśli okaże się, że brakuje jakiegoś dokumentu, **Zespół pisemnie poprosi Cię o uzupełnienie dokumentów**. Wskaże też termin, do którego musisz to zrobić.

Zespół może też skierować Twoje dziecko na specjalistyczne badanie do Wojewódzkiego Zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności. Takie badania są bezpłatne.

4. **Poczekaj aż otrzymasz powiadomienie od Zespołu, że został wyznaczony termin posiedzenia.** Pismo z informacją o terminie posiedzenia dostaniesz:
 - w ciągu miesiąca od złożenia wniosku,
 - w ciągu 2 miesięcy od złożenia wniosku, jeśli okaże się, że twoja sprawa jest bardzo skomplikowana, co najmniej na 7 dni przed wyznaczonym terminem posiedzenia.

W czasie pandemii, te posiedzenia są zaoczne – ale możesz wnioskować o to, aby uczestniczyć z dzieckiem w posiedzeniu!

5. Jeżeli uczestniczysz w posiedzeniu: pamiętaj aby mieć przy sobie dokument potwierdzający Twoją tożsamość i tożsamość dziecka!

6. Podczas posiedzenia skład orzekający Zespołu:

- przeanalizuje dokumentację dołączoną do wniosku,
- jeżeli dziecko uczestniczy w posiedzeniu: zbada dziecko i oceni jego stan zdrowia,
- oceni, czy dziecko samodzielnie wykonuje czynności, które są odpowiednie dla jego wieku.

Podczas spotkania z Zespołem, zostanie zadany szereg pytań:

- pytania o personalia (skierowane do dziecka): jak ma na imię, ile lat, itd.
- pytania socjalne: czy dziecko ma rodzeństwo, czy mieszka z rodzicami, czy ma własny pokój (skierowane do rodziców:) w jakich warunkach mieszkaniowych mieszkasz, itd.
- dotyczące samoobsługi (mogą być zarówno skierowane do dziecka jak i rodzica): czy dziecko samo sobie przygotowuje posiłek, czy potrzebuje pomocy w umyciu się, itd.
- jeżeli dziecko jest starsze, około 13 życia: czy samo potrafi zrobić zakupy, czy samo podróżuje do szkoły (i jak), itd.

Pytania te najczęściej zadaje psycholog. Lekarz orzecznik pyta o kwestie związane ze stanem zdrowia, dlaczego rodzic wystąpił o orzeczenie, itp. W tym momencie warto przytaczać odpowiedzi, które wskazują nie tylko na niesamodzielność dziecka, ale także na jego stan zdrowia i na np. konieczność leczenia, rehabilitacji czy terapii.

7. Teraz poczekaj na wydanie orzeczenia. Orzeczenie można odebrać osobiście w konkretnym wyznaczonym dniu, wskazanym przez Zespół. Po tej dacie wysyłane jest ono pocztą.

Czy decyzja Miejskiego/Powiatowego Zespołu ds. Orzekania jest ostateczna?

Nie. Od decyzji Miejskiego/Powiatowego Zespołu przysługuje odwołanie do Zespołu Wojewódzkiego. Od decyzji Zespołu Wojewódzkiego przysługuje odwołanie do Sądu Rejonowego – do Wydziału pracy i ubezpieczeń społecznych. Od decyzji Sądu Rejonowego także można się odwołać w ramach apelacji.

[więcej o odwołaniu przeczytasz na str. 11]

7 KROKÓW DO PUNKTU 7

[JAK ZMAKSYMALIZOWAĆ SZANSE NA UZYSKANIE ORZECZENIA?]

Przeczytaj nasz niezbędnik!

KROK

1

Zgromadź dokumentację potwierdzającą niesamodzielność dziecka i potrzebę jego stałej opieki, także w domu.

KROK

2

Taka dokumentacja może opisywać:

- a. Trudności w komunikowaniu potrzeb, brak możliwości komunikowania się werbalnego, niedostateczne możliwości alternatywnej komunikacji,
- b. Brak możliwości zadbania o własną higienę, jedzenie posiłków, konieczną pomoc w samoobsłudze,
- c. Brak możliwości wykonywania pewnych ruchów, konieczność asysty,
- d. Bariery w nawiązywaniu relacji i kontaktów społecznych,
- e. Potrzeby przyjmowania leków, dodatkowe schorzenia i potrzeby wpływające na funkcjonowanie dziecka.

Jeżeli nie jest to pierwszy raz, kiedy występujesz z wnioskiem o wydanie orzeczenia:

- Dopóki nie zostanie odwołany stan epidemii **rekomendujemy, aby nie występować o nowe orzeczenie.** Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, **ważność orzeczeń zostaje przedłużona** – w tym przypadku do 60 dni, licząc od dnia odwołania stanu epidemii.

- Jeżeli stan zdrowia dziecka uległ pogorszeniu, a wcześniej nie wymagało ono stałej pomocy i opieki – wskazane jest wystąpienie o nowe orzeczenie. Osoby ubiegające się o ponowne wydanie orzeczenia po upływie ważności dotychczasowego, **przedkładają dokumentację medyczną powstałą po dacie ostatniego orzeczenia.**
- Zgodnie z § 15 ust. 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności w przypadku posiadania orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności wydanego na czas określony **można wystąpić z wnioskiem o ponowne ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności, nie wcześniej niż 30 dni przed upływem ważności posiadanego orzeczenia.**

KROK

3

Przy wypełnianiu wniosku o orzeczenie zastanów się jaki jest powód wystąpienia o orzeczenie – i jeżeli głównym powodem jest rezygnacja z pracy, aby zająć się opieką nad niesamodzielnym dzieckiem – zaznacz we wniosku, że powodem jest staranie się o „**świadczenie pielęgnacyjne**”.

Warto zastanowić się też nad pozostałymi punktami dot.: zasiłku pielęgnacyjnego, zamieszkiwania w oddzielnym pokoju, uzyskania przez opiekuna, urlopu wychowawczego w dodatkowym wymiarze oraz korzystania z innych ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów.

KROK

4

Podjmij decyzję czy chcesz z dzieckiem uczestniczyć w posiedzeniu. **Daje to większe szanse, aby Zespół sam zbadał dziecko, przeprowadził wywiad z rodzicem i ocenił samodzielność dziecka.** Posiedzenie może trwać kilka lub kilkadziesiąt minut. Dużo zależy od sposobu komunikacji dziecka, ilości pytań członków Zespołu, złożoności rodzaju niepełnosprawności.

KROK

5

Jeżeli zdecydujesz się na **osobiste stawiennictwo**, przygotuj się na posiedzenie, np. poprzez opracowanie notatek, aby o niczym istotnym nie zapomnieć. Spotkanie z Zespołem może być stresujące, a takie notatki dodadzą pewności siebie. *Opisz dokładnie jak wygląda codzienne funkcjonowanie dziecka – gdzie ma trudności i jakie. Na pytania podczas posiedzenia odpowiadaj spontanicznie, ale w razie potrzeby posługuj się swoimi notatkami. Możesz je też przekazać członkom Komisji, wskazując że to dokładny opis funkcjonowania dziecka.*

KROK

6

Podczas posiedzenia Komisji przekaz jej członkom „**Informację do wręczenia podczas posiedzenia Zespołu orzekającego**” *[znajdziesz ją w tym niezbędniku!]*

KROK

7

Jeżeli bierzesz udział w posiedzeniu, na koniec Członek Zespołu może przekazać informację kiedy będzie wydana decyzja (orzeczenie). Zapamiętaj tę datę i dowiaduj się wtedy czy orzeczenie zostało wydane. Pamiętaj, że osoby w Zespole Orzekającym też mogą popełniać błędy i nie poddawaj się, jeżeli wydadzą decyzję nie po Twojej myśli.

Pamiętaj też o swoim prawie do odwołania, jeżeli orzeczenie nie odzwierciedla potrzeb Twojego dziecka!

JAKIE ISTOTNE ELEMENTY ZAWIERA ORZECZENIE O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI?

Symbol niepełnosprawności:

- 01-U: niepełnosprawność intelektualna
- 02-P: choroby psychiczne
- 03-L: niepełnosprawność narządów głosu, choroby słuchu
- 04-O: choroby narządu wzroku
- 05-R: niepełnosprawności ruchowe
- 06-E: epilepsja
- 07-S: choroby układu oddechowego i krążenia
- 08-T: choroby układu pokarmowego
- 09-M: choroby układu moczowo-płciowego
- 10-N: choroby neurologiczne
- 11-I: inne schorzenia
- 12-C: tzw. „całościowe zaburzenia rozwojowe”, spektrum autyzmu

Decyzja czy dziecko zostanie zaliczone do grona osób niepełnosprawnych lub decyzja odmowna

W orzeczeniu można wskazać do 3 takich symboli, przy czym należy wskazywać głównie na tzw. schorzenie wiodące, z powodu którego orzeka się niepełnosprawność. Jeżeli np. u dziecka zdiagnozowano Zespół Aspergera, ale nie wpływa to znacząco na jego interakcje społeczne, komunikacje czy samodzielność, a dziecko posiada także znaczną dysfunkcję narządu wzroku, powodującą że nie jest w stanie poruszać się samodzielnie, bez asysty – to wtedy symbol w orzeczeniu będzie odzwierciedlał tylko dysfunkcję narządu wzroku a nie zdiagnozowany autyzm.

Czas na jaki określono niepełnosprawność, określany w oparciu o ocenę możliwości poprawy funkcjonowania dziecka przez Zespół Orzekający. Niepełnosprawność dziecka orzeka się na czas określony, nie dłuższy niż do ukończenia przez dziecko 16 roku życia.

Data lub okres powstania niepełnosprawności

prezycja zespołu orzekającego

ORZECZENIE O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Na podstawie art. 6b ust. 1 w zw. z art. 4a ust. 1 i art. 20 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (j. t. Dz. U. z 2011 r., Nr 127, poz. 721, z późn. zm.) Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w dniu _____, po rozpatrzeniu na posiedzeniu w dniu _____ wniosku z dnia _____ w sprawie _____

Imię i nazwisko _____
Data i miejsce urodzenia _____
Numer PESEL _____
Rodzaj i numer dokumentu tożsamości _____
Adres zamieszkania _____

_____ postanawia

- 1) ZALICZYĆ DO OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
- 2) Symbol przyczyny niepełnosprawności - _____
- 3) Niepełnosprawność datuje się od - _____
- 4) Orzeczenie wydaje się do - _____

WSKAZANIA DOTYCZĄCE

- 1) odpowiedniego zatrudnienia - nie dotyczy
- 2) szkolenia, w tym specjalistycznego - nie dotyczy
- 3) zatrudnienia w zakładzie aktywności zawodowej - nie dotyczy
- 4) uczestnictwa w terapii zajęciowej - nie dotyczy
- 5) konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne, ułatwiające funkcjonowanie danej osoby - **wg wskazań lekarza prowadzącego**
- 6) korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, przez co rozumie się korzystanie z usług społecznych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki - **tak**
- 7) konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji - **tak**
- 8) konieczności stałego współopiecznia na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji - **tak**
- 9) spełniania przez osobę niepełnosprawną przesłanek określonych w art. 6 ust. 3a pkt 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2012 r., poz. 1137, z późn. zm.) - **tak spełnia**
- 10) prawa do zamieszkiwania w oddzielnym pokoju - **tak**

Uzasadnienie

Zgodnie z oceną stanu zdrowia wystawioną przez lekarza, przewodniczącego składu orzekającego, oceną specjalisty i dostarczoną dokumentacją medyczną stwierdza się, że stan zdrowia uzasadnia zaliczenie dziecka do osób niepełnosprawnych na okres do 28.01.2018 r.

Pouczenie

Od niniejszego orzeczenia przysługuje odwołanie do Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w _____ za pośrednictwem Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w _____, który je wydał, w terminie 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia.

podpisy członków zespołu orzekającego

prezycja i podpis przewodniczącego zespołu orzekającego

Jeżeli z którymś elementem orzeczenia się nie zgadzasz – odwołaj się!

Wskazania – czyli tzw. punkty orzeczenia: Każdy z 10 punktów odpowiada jednemu ze wskazań określanym przez Zespół Orzekający jako wymagane lub nie wymagane. **Punkty 1-4 nie dotyczą dzieci.** Kolejne punkty dotyczą:

5 – konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne, ułatwiające funkcjonowanie danej osoby – bardzo często to wskazanie jest opatrzone komentarzem „wymaga wg. wskazań/zaleceń lekarskich” – są to różnego rodzaju wyroby medyczne: protezy, buty ortopedyczne, komunikatory

6 – korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, przez co rozumie się korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki – mimo że to wskazanie nie jest wprost wymagane aby starć się o taką pomoc instytucjonalną, to potwierdza konieczność wsparcia instytucjonalnego i potwierdza potrzeby osoby niepełnosprawnej

7 – konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji – to wskazanie potwierdza konieczność pomocy drugiej osoby w codziennym funkcjonowaniu osoby z niepełnosprawnością

8 – konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji – ten punkt w orzeczeniu dotyczy tylko dzieci do 16 roku życia. Punkty 7 i 8 wskazane łącznie są podstawą do uznania prawa do świadczenia pielęgnacyjnego, z tytułu rezygnacji z pracy opiekuna osoby niepełnosprawnej w celu opieki nad osobą niepełnosprawną

9 – spełniania przez osobę niepełnosprawną przesłanek określonych w art. 8 ust 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym – wskazanie to dotyczy możliwości **ubiegania się o wydanie karty parkingowej dla opiekuna osoby niepełnosprawnej**

10 - Zamieszkiwania w oddzielnym pokoju, o którym mowa w art. 5 ust 3 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych – wskazanie to jest przede wszystkim przydatne w momencie ubiegania się o dodatek mieszkaniowy (osoba z niepełnosprawnością lub jej opiekun, który ubiega się o taki dodatek ma zwiększoną powierzchnię lokalu o 15 metrów kwadratowych)

ODWOŁANIE OD DECYZJI MIEJSKIEGO/POWIATOWEGO ZESPOŁU

Kiedy? Termin na odwołanie to **14 dni** od dnia odebrania orzeczenia w siedzibie Zespołu lub od dnia doręczenia odpisu orzeczenia.

Gdzie? Odwołanie wnosi się za pośrednictwem Zespołu, który wydał orzeczenie (on jest adresatem – tutaj wysyłamy odwołanie) do Zespołu Wojewódzkiego.

Jak się odwołać?

1. Należy sporządzić pismo zatytułowane „odwołanie od orzeczenia”. Z formalnego punktu widzenia, należy wskazać **kto się odwołuje** (dane osobowe rodzica i dziecka), **do kogo** (wskazanie Zespołu Wojewódzkiego) **i w jakiej sprawie** (należy wskazać sygnaturę orzeczenia, jaki Zespół je wydał, datę wydania i z którymi elementami orzeczenia się nie zgadzamy). Odwołanie należy także uzasadnić.
2. W treści uzasadnienia odwołania w zakresie zamiast pkt 7 należy wykazać, że **poziom samodzielności dziecka jest znacząco niższy niż jego rówieśników**. W tym celu wskazane jest podkreślenie faktów z opinii i diagnoz już zgromadzonych w dokumentacji i poparcie ich opisami codziennych trudności i barier dziecka. Szczególnie można zwrócić uwagę na konieczność pomocy w **spożywaniu posiłków, komunikowaniu potrzeb** czy **czynnościach higienicznych** – powinno to zostać podkreślone. Podobnie w zakresie **komunikowania się z otoczeniem czy reagowania na polecenia**.
3. Jeśli od czasu wniesienia wniosku o wydanie orzeczenia, zostały wydane nowe dokumenty dotyczące stanu zdrowia lub funkcjonowania dziecka – należy rozważyć ich dołączenie. Istotne jest, aby uzasadniały **potrzebę stałej i długotrwałej opieki i pomocy dziecku w związku z brakiem możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych**. W razie dołączenia nowych opinii lub diagnoz należy pamiętać o wskazaniu ich w spisie załączników.
4. Odwołanie powinno zostać wydrukowane/sporzządzone **w 2 egzemplarzach i własnoręcznie podpisane**.

Zespół Miejski/Powiatowy **w ciągu tygodnia** albo dokona autokorekty i zmieni treść orzeczenia albo przekaże odwołanie do Zespołu Wojewódzkiego. Zespół Wojewódzki ma **30 dni** na rozpatrzenie odwołania i wyznaczenie terminu posiedzenia, o czym poinformuję osobę odwołującą się. Posiedzenie przed Zespołem Wojewódzkim jest analogiczne w przebiegu jak przez Zespołem Miejskim/Powiatowym.

ODWOŁANIE OD DECYZJI WOJEWÓDZKIEGO ZESPOŁU

Kiedy? Termin na odwołanie to 30 dni od dnia odebrania orzeczenia w siedzibie Zespołu lub od dnia doręczenia odpisu orzeczenia.

Gdzie? Odwołanie wnosi się za pośrednictwem Zespołu, który wydał orzeczenie (on jest adresatem – tutaj wysyłamy odwołanie) do Sądu Rejonowego – Wydziału pracy i ubezpieczeń społecznych. Właściwy sąd powinien zostać wskazany w pouczeniu, które znajduje się w treści orzeczenia.

Jak się odwołać?

5. Należy sporządzić pisemne odwołanie. Z formalnego punktu widzenia, jest to **pismo procesowe** i musi spełniać warunki przewidziane przepisami Kodeksu postępowania cywilnego. Pismo procesowe powinno zawierać następujące elementy:
 - oznaczenie sądu,
 - imiona i nazwiska lub nazwy stron, ich przedstawicieli ustawowych i pełnomocników,
 - oznaczenie rodzaju pisma,
 - osnovę wniosku – czyli uzasadnienie,
 - wskazanie faktów, na których strona opiera swój wniosek oraz wskazanie dowodu na wykazanie każdego z tych faktów,
 - podpis strony albo jej przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika,
 - wymienienie załączników.

6. W treści odwołania w zakresie zamiast pkt 7 należy wykazać, że **poziom samodzielności dziecka jest znacząco niższy niż jego rówieśników**. Można to zrobić powołując się na treść dokumentów, które były wcześniej załączone do wniosku o wydanie orzeczenia oraz odwołania od orzeczenia wydanego przez Zespół Miejski/Powiatowy. Dokumenty te powinny stanowić dowód na opisane codzienne trudności dziecka. Szczególnie można zwrócić uwagę na konieczność pomocy w **spożywaniu posiłków, komunikowaniu potrzeb** czy **czynnościach higienicznych** – powinno to zostać podkreślone. Podobnie w zakresie **komunikowania się z otoczeniem** czy **reagowania na polecenia**.
7. Jeśli od czasu wniesienia wniosku o wydanie orzeczenia, zostały wydane nowe dokumenty dotyczące stanu zdrowia lub funkcjonowania dziecka – należy rozważyć ich dołączenie. Istnieje możliwość, że **Sąd uzna, że zaistniała zmiana stanu zdrowia dziecka i zasądzi, aby Zespół ponownie rozpatrzył wniosek**, w oparciu o nowe dokumenty. W razie dołączenia nowych opinii lub diagnoz należy pamiętać o wskazaniu ich w **spisie załączników**.
8. Można w odwołaniu zwrócić się o powołanie **biegłego sądowego z zakresu psychiatrii dziecięcej bądź biegłego psychologa** na **ustalenie faktu konieczności stałej i długotrwałej opieki wobec braku możliwości samodzielnego zaspokajania potrzeb życiowych**. Biegły może przychylić się do stanowiska osoby odwołującej się lub Zespołu. O powołaniu biegłego decyduje Sąd.
9. Odwołanie powinno zostać wydrukowane/sporzządzone **w 2 egzemplarzach i własnoręcznie podpisane**.

Zespół Wojewódzki albo dokona autokorekty i zmieni treść orzeczenia albo przekaże odwołanie do sądu. Co do zasady postępowanie sądowe może trwać parę miesięcy, albo parę lat – w zależności od stopnia skomplikowania sprawy, powołanych biegłych, czy wnoszonych wniosków dowodowych.

Osoba odwołująca się może korzystać z pomocy **profesjonalnego pełnomocnika** – adwokata lub radcy prawnego. Jeżeli nie stać osoby odwołującej się na pokrycie kosztów takiego pełnomocnika, może starać się o **pomoc prawną z urzędu**, na każdym etapie postępowania.

Pomoc Fundacji JiM

W ramach darmowego poradnictwa i interwencji wspieramy osoby starające się o uzyskanie orzeczenia o niepełnosprawności. Pomagamy w przygotowaniu pism – także odwołań, tłumaczymy przepisy prawa i doradzamy, jakie kroki podjąć aby zmaksymalizować szansę na uzyskanie orzeczenia, które odzwierciedla potrzeby osoby niepełnosprawnej. Można się do nas zgłosić poprzez formularz interwencji: <https://jim.org/interwencje/> lub pisząc na adres: rzecznictwo@jim.org

INFORMACJA DO WRĘCZENIA PODCZAS POSIEDZENIA ZESPOŁU ORZEKAJĄCEGO

Informacja od rodzica dziecka autystycznego:

Szanowni Państwo,

U mojego dziecka **zdiagnozowano spektrum autyzmu.**

Powoduje to **znaczne ograniczenie samodzielności** mojego dziecka w stosunku do jego rówieśników.

Autyzm to odmienny od typowego sposób **rozwoju człowieka**, objawiający się różnicami w sposobie komunikacji, nawiązywania relacji, wyrażania emocji, uczenia się oraz różnorodnym schematem zachowań. **Każda osoba z autyzmem jest indywidualnością**, a wymienione wcześniej cechy mogą występować w różnym natężeniu. Autyzm u mojego dziecka dotyczy wielu obszarów funkcjonowania. **Spektrum nie jest liniowe**, a to jakiego wsparcia moje dziecko potrzebuje, często zmienia się z dnia na dzień.

Oznacza to także, że porównując kryteria samodzielności mojego dziecka do innych niepełnosprawności, okazuje się, **że moje dziecko wymaga uwagi podobnej do dziecka, u którego niepełnosprawność fizyczna w całości wyklucza jego samodzielność.**

Zgromadzona dokumentacja, uzasadnia konieczność stałej opieki i pomocy – nawet kiedy moje dziecko jest w placówce edukacyjnej. **Potrzeba wsparcia i zapewnienia bezpieczeństwa mojemu dziecku trwa przez całą dobę, nawet gdy znajduje się pod opieką innych osób.** Często przejawia się to w mojej gotowości, aby stawić się w placówce edukacyjnej i wesprzeć moje dziecko.

Dlatego bardzo proszę o **uwzględnienie zaświadczenia lekarskiego od lekarza prowadzącego**, najlepiej znającego moje dziecko i pozostałej dokumentacji, która **uzasadnia konieczność stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji mojego dziecka.**

.....
(podpis opiekuna prawnego dziecka)

INFORMACJA DO WRĘCZENIA PODCZAS POSIEDZENIA ZESPOŁU ORZEKAJĄCEGO

Informacja od rodzica dziecka z inną niepełnosprawnością:

Szanowni Państwo,

Moje dziecko, w porównaniu do swoich rówieśników jest **niesamodzielne, ze względu na swoją niepełnosprawność**. Funkcjonowanie mojego dziecka jest uzależnione od wsparcia rodzica.

Zgromadzona dokumentacja medyczna, opinie i zaświadczenia, uzasadniają konieczność stałej opieki i pomocy – nawet kiedy moje dziecko jest w placówce edukacyjnej. **Potrzeba wsparcia i zapewnienia bezpieczeństwa mojemu dziecku trwa przez całą dobę, nawet gdy znajduje się pod opieką innych osób**. Często przejawia się to w mojej gotowości, aby stawić się w placówce edukacyjnej i wesprzeć moje dziecko.

Dlatego bardzo proszę o **uwzględnienie zaświadczenia lekarskiego od lekarza prowadzącego**, najlepiej znającego moje dziecko i pozostałej dokumentacji, która **uzasadnia konieczność stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji mojego dziecka**.

.....
(podpis opiekuna prawnego dziecka)